

APTEEKKITOIMINNAN EETTISET OHJEET

Apteekkitoiminnan eettiset ohjeet on Suomen Apteekkariliiton ja Suomen Farmasialiiton hyväksymä julkilausuma niistä arvoista, joiden varaan suomalainen apteekkitoiminta rakentuu. Ohjeiden tarkoituksena on tukea apteekkihenkilökuntaa arkipäivän eettisten ongelmatilanteiden ratkaisemisessa ja päätöksenteossa. Niiden tarkoituksena on myös viitoittaa tulevaisuuden apteekkitoiminnan tietä osana terveydenhuoltoa.

Kansallisen ohjeiston rinnalla julkaistaan farmasian kansainvälisen järjestön FIP:n (International Pharmaceutical Federation) hallituksen syksyllä 1997 hyväksymät eettiset ohjeet.

I Apteekkien tehtävänä on huolehtia turvallisesta, tehokkaasta ja korkeatasoisesta lääkejakelestusta sekä välittää lääkkeisiin liittyvää ja terveyttä edistävää tietoa.

Apteekissa noudatetaan hyviä ammatillisia toimintatapoja, viranomais määräyksiä ja muita laadunvarmennusohjeita. Reseptilääkkeiden toimittamisen ja itsehoitolääkkeiden myynnin yhteydessä varmistetaan siitä, että asiakas on selvillä hankkimiansa lääkkeiden oikeasta ja turvallisesta käytöstä. Lääkeinformaation lisäksi annetaan tietoa terveyttä edistävistä elämäntavoista.

II Apteekkihenkilökunta toimii asiakkaan parhaaksi asettaen asiakkaan oikeudet omien etujensa edelle.

Apteekkihenkilökunta toimii sen tiedon ja taidon mukaisesti, jota farmaseuttinen koulutus, ammatissa saatu kokemus ja asiakkaan tilanne edellyttävät. Lääkkeiden myynti ei ole itsetarkoitus, vaan toiminnan perusteena on aina hoidon tarve ja terveyttä edistävät tavoitteet. Apteekkihenkilökunnan velvoite on huolehtia lääkkeiden saatavuudesta sellaisessakin erityistapauksessa, kun se vaatii ylimääräistä työtä eikä ole taloudellisesti kannattavaa.

III Apteekkari, proviisori tai farmaseutti harjoittaa ammatissaan sellaista toimintaa, joka ei ole ristiriidassa farmasian tai muun terveydenhuollon yleisesti hyväksytyjen periaatteiden kanssa.

Apteekissa työskentelevät apteekkarit, proviisorit ja farmaseutit ovat osa terveydenhuollon henkilöstöä. Ammatillinen tieto ja osaaminen on kaiken toiminnan perusta ja sopusoinnussa sekä farmasian että muun terveydenhuollon tavoitteiden kanssa. Ihmisiä ei houkutella asiattomaan lääkkeiden käyttöön.

Apteekit toimivat yhteistyössä asiakkaan parhaaksi ja pyrkivät säilyttämään alan sisäisen eheyden.

IV Apteekkihenkilökunta kunnioittaa asiakkaan valintoja ja itsemääräämisoikeutta huolehtien siitä, että asiakas saa riittävät tiedot valintansa tekemiseksi.

Asiakkaan näkemykset - esim. elämäkatsomukselliset tai uskonnolliset - otetaan huomioon ja hänen vapauttaan valita itsehoitolääkkeensä ja vaihtoehtoiset hoitomuodot kunnioitetaan. Apteekkihenkilökunnalla on kuitenkin vastuu siitä, että asiakkaalla on riittävät tiedot valintansa tueksi. Apteekin valikoimaan kuuluu vain sellaisia tuotteita, joiden laatu ja turvallisuus on varmistettu.

V Kaikki asiakkaat ovat samanarvoisia ja oikeutettuja samanlaiseen palveluun.

Apteekkihenkilökunnan tulee kohdella asiakkaitaan heidän ihmisarvoaan kunnioittaen ja pyrkien mahdollisuuksien mukaan syvällisempään ja kokonaisvaltaisempaan ihmisen ymmärtämiseen ja kuuntelemiseen. Apteekissa kaikkia asiakkaita kohdellaan tasa-arvoisesti riippumatta asiakkaan kulttuuritaustasta, iästä, sukupuolesta, rodusta tai yhteiskunnallisesta asemasta.

VI Apteekkihenkilökunta ylläpitää ja kehittää ammattitaitoaan voidakseen toimia asiakkaan ja terveydenhuollon edun mukaisesti.

Apteekissa tulee olla riittävästi henkilökuntaa, jota koulutetaan ja joka koulutautuu itse huolehtien koko ajan ammatillisesta pätevyystään ja kehittymisestään. Koulutus, kouluttautuminen ja ajan tasalla pysyminen ei rajoitu ainoastaan työaikaan.

VII Apteekkihenkilökunta toimii yhteistyössä muun terveydenhuoltohenkilöstön ja viranomaisten kanssa saavuttaakseen ne päämäärät, jotka on asetettu palvelemaan asiakkaan ja potilaan etuja.

Apteekkihenkilökunta yhteistyössä muun terveydenhuollon kanssa ohjaa ja motivoi asiakasta toimimaan terveyttä edistävien ja hyvinvointia lisäävien tavoitteiden mukaisesti. Toiminnan lähtökohtana ovat asiakkaan tarpeet, joihin apteekkihenkilökunta pyrkii itsenäisesti vastaamaan.

VIII Apteekkihenkilökunta edistää toiminnallaan alansa arvostusta ja luottamusta yhteiskunnassa.

Apteekkitoiminta ei kulje ohimenevien suuntausten mukaisesti, se perustuu koeteltuihin arvoihin ja jatkuvuuteen. Ammattikunta huolehtii siitä, että alan tehtävä lääkkeiden valmistajana, vähittäisjakelijana ja lääkkeiden käytön ohjaajana säilyy selkeänä. Toiminnassa otetaan huomioon yhteiskunnan kannalta tärkeät näkökohdat ja ongelmat ja niihin pyritään mahdollisuuksien mukaan vaikuttamaan sekä kansallisesti että kansainvälisesti.

Apteekissa noudatetaan hyviä markkinointitapoja sekä asiallisia ja rehtejä kilpailun keinoja.

IX Apteekkihenkilökunta edistää ammatissaan lääkkeiden oikeaa ja turvallista käyttöä ja pyrkii estämään lääkkeiden tahallista väärinkäyttöä.

Apteekkihenkilökunnan antama lääkeinformaatio on luotettavaa, tarkkaa, ymmärrettävää ja riippumatonta. Henkilökunta vastaa siitä, että asiakas ymmärtää lääkityksensä tarkoituksen, käytön, haitat, hyödyt ja riskit mahdollisimman hyvin turvallisen ja tehokkaan hoidon toteutumiseksi. Asiakkaan halu saada tietoa lääkkeensä käyttötarkoituksesta, haitoista, yhteisvaikutuksista ja riskeistä otetaan huomioon. Asiakasta rohkaistaan kysymään lääkitykseen liittyvistä asioista.

Apteekkihenkilökunta ei myy itsehoitolääkkeitä asiakkaalle, jonka tiedetään hankkivan niitä päihtymistarkoitukseen tai muuhun tahalliseen väärinkäyttöön. Henkilökunta pyrkii toiminnassaan myös reseptilääkkeiden väärinkäytön ehkäisemiseen.

X Apteekkihenkilökunta pitää salassa ne asiat, joita se on ammatissa toimiessaan kuullut ja nähnyt.

Apteekkihenkilökunta on velvollinen pitämään salassa asiakkaan sairautta, lääkehoitoa tai muita henkilökohtaisia asioita koskevat tiedot, ellei asiakas ole antanut suostumustaan tietojen välittämiseen. Apteekin toimitilojen tulee olla tarkoituksenmukaisia myös asiakastilojen osalta siten, että niissä on mahdollisuus yksilölliseen ja luottamukselliseen asiointiin. Apteekkihenkilökunnan kesken asiakkaan lääkehoidosta ja siihen liittyvistä seikoista keskustellaan harkiten ja vain silloin, kun asiakkaan etu ja asioiden joustava hoitaminen sitä edellyttävät. Apteekkihenkilökunta käyttää apteekissa olevia, asiakkaan lääkitystä koskevia tietoja ainoastaan hoidon kannalta tarpeellisten tarkistusten ja selvitysten tekemiseen.